

**CURTEA SUPREMĂ
DE JUSTIȚIE**

DECIZIE

cu privire la admiterea recursului depus de Pascaru Victor
reprezentat de avocatul Oboroceanu Ion

în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă
de Damaschin Piotr, Bargan Aurelia împotriva lui Victor Pascaru cu
privire la repararea prejudiciului material și încasarea cheltuielilor de
judecată

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 15 decembrie 2022

*(Dosarul nr. 2ra-715/23
PIGD 2-19045035-01-2ra-22052023)*

Decizia instanței de apel este insuficient motivată. Instanța prematur a stabilit
fapta prejudiciabilă și vinovăția persoanei responsabile.

Judecătoria Căușeni, jud. A. Costiuc
Curtea de Apel Chișinău, jud. A. Malîi, V. Cotorobai, A. Braga

24 decembrie 2025

Textul corespunde originalului

Examinând în lipsa părților recursul depus de Pascaru Victor reprezentat de avocatul Oboroceanu Ion

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stela Procopciuc, *Președinte*,

Oxana Parfeni,

Diana Stănilă, *judecători*,

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. În data de 04 martie 2019 Damaschin Piotr și Bargan Aurelia s-au adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva lui Victor Pascaru cu privire la repararea prejudiciului.

2. În motivarea acțiunii reclamanții au invocat că la 27 noiembrie 2018 la cererea lor, Primarul satului Chircăiești, r. Căușeni a întocmit un act prin care comisia în componența inginerului cadastral, șefului de post și Secretarul Consiliului sătesc Chircăiești Căușeni au constatat că Victor Pascaru a discuit 50 ari de teren semănat cu lucernă.

3. Prin urmare, reclamanți au informat că s-au adresat la IP Căușeni cu cerere de a fi atras la răspundere Victor Pascaru pentru distrugerea plantației de lucernă, însă li s-a adus la cunoștință că speța urmează a fi soluționată în judecată deoarece ține de relații civile.

4. Reclamanții mai invocă că Direcția economie, construcție și infrastructură a Consiliului Raional Căușeni la 31 ianuarie 2019 a furnizat informația privind valoarea prejudiciului cauzat prin distrugerea plantației de lucernă, potrivit căreia prejudicial a fost evaluat la 9800 lei moldovenești.

5. În acest sens, au menționat că terenul cu nr. cadastral XXXXX aparține reclamantului Piotr Damaschin, iar terenul cu nr. cadastral XXXXX aparține Valentinei Damaschin și la momentul adresării aparține Aurelei Bargan în baza certificatului de moștenitor legal.

6. Astfel, reclamanții au solicitat încasarea de la Victor Pascaru în beneficiul lor a prejudiciului cauzat în valoare de a câte 4900 lei fiecăruia și încasarea cheltuielilor de judecată pentru taxa de stat.

POZIȚIA PRIMEI INSTANȚE

7. Prin hotărârea Judecătoriei Căușeni din 05 mai 2021, s-a admis integral cererea de chemare în judecată depusă de către Aurelia Bargan către Victor Pascaru cu privire la repararea prejudiciului. S-a încasat de la Victor Pascaru, domiciliat în XXXXX în beneficiul Aureliei Bargan prejudiciul material în valoare totală de 9800 lei și cheltuielile de judecată suportate pentru achitarea taxei de stat în valoare de 294 lei, precum și cheltuielile suportate pentru citarea publică în valoare de 100 lei.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE APEL

8. La 09 iulie 2021 Victor Pascaru, a contestat cu apel hotărârea primei instanțe, a solicitat repunerea în termen a cererii de apel, admiterea apelului, casarea hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei noi hotărâri prin care cererea de chemare în judecată să fie respinsă ca neîntemeiată.

9. Prin încheierea Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău din 24 noiembrie 2021, în corespundere cu art. art. 116, 368 alin. (1) Cod de procedură civilă, s-a admis cererea lui Victor Pascaru privind repunerea în termenul de declarare a apelului, s-a repus în termen cererea de apel depusa de Victor Pascaru, nu s-a dat curs cererii de apel declarate de Victor Pascaru, din motivul necorespunderii acesteia prevederilor art. 364 și art. 365 Cod de procedură civilă, fiind acordat părții apelante termen calculat din data comunicării încheierii, pentru a prezenta cererea de apel întocmită conform cerințelor legale. Concomitent s-a explicat, că în caz dacă nu vor fi lichidate neajunsurile indicate în încheiere în termenul acordat, cererea de apel nu va fi considerată depusă și împreună cu actele anexate va fi restituită.

10. În interiorul termenului acordat partea apelantă a înlăturat neajunsurile indicate în încheierea prin care nu s-a dat curs apelului, în consecință, prin încheierea instanței de apel din 27 decembrie 2021, s-a acceptat pentru examinare cererea de apel declarată, fiind intentată procedura în apel.

POZIȚIA INSTANȚEI DE APEL

11. Prin încheierea Curții de apel Chișinău din 15 decembrie 2022 s-a dispus înlocuirea intimatului Piotr Damaschin, cu succesorul său în drepturi Aurelia Bargan.

12. Curtea de Apel Chișinău prin decizia din 15 decembrie 2022 a respins apelul declarat de Victor Pascaru și a menținut hotărârea instanței de fond.

13. În această ordine de idei, instanța de apel a reținut că acțiunea cu privire la încasarea prejudiciului material în sumă de 9800 lei este întemeiată, or, potrivit actului din 26 noiembrie 2018 s-a constatat că pârâțul a discuit 0,50 ari de teren cu lucernă ce aparține reclamantului și a semănat grâu. Deci, reclamantului care este proprietarul de facto al terenului i-a fost cauzat un prejudiciu. Or, din materialele cauzei rezultă cu certitudine că, într-adevăr terenul litigios de iure aparține cu drept de proprietate pârâțului însă, totodată din explicațiile autorităților locale rezultă că 90% din cetățeni prelucrează terenuri ce nu corespund cu titlurile, iar până la apariția conflictului respectiv, familia Damaschin a prelucrat terenul litigios, fapt care nu este negat de către Victor Pascaru.

14. Instanța de apel, reieșind din informația eliberată de Consiliul sătesc Chircăești din care rezultă cu certitudine că 90% din deținătorii de terenuri ce țin în natură nu corespund titlurilor de deținători, a respins argumentele apelantului precum că, terenurile agricole cu nr. cadastrale XXXXX ce aparțin cu drept de proprietate Aureliei Bargan nu corespund cu terenurile de lucernă la care pretinde

ultima că a suferit pierderi materiale, iar terenurile aflate în arendă și prelucrate de Victor Pascaru aparțin cu drept de proprietate altor persoane.

15. Mai mult, din răspunsul Primăriei satului Chircăiești din 13 ianuarie 2020 rezultă că în anul 1994 lui Damaschin Piotr și Valentina li s-a repartizat teren a câte 0,25 ha în sectorul 2712123 unde a și prelucrat terenul până la conflictul cu Victor Pascaru. La fel, Curtea de Apel Chișinău a menționat că potrivit informației eliberate de către Inspectoratul de Poliție Căușeni la data de 07 decembrie 2018 de către Piotr Damaschin succesor în drepturi Aurelia Bargan a fost depusă o cerere prin care a solicitat atragerea la răspundere a lui Victor Pascaru, care fără acordul dânsului a discuit lucerna de pe 0,50 ha, care îi aparține cu drept de proprietate.

16. Așadar, temeinicia acțiunii formulate de Piotr Damaschin reiese și din faptul că, șeful IP Căușeni prin informația oferită la sesizarea lui Piotr Damaschin, a indicat că, din materialele adunate la materialele cauzei s-a constatat că au avut loc lucrările respective, însă nu a intentat dosar contravențional invocând că, acest fapt face parte din domeniul relațiilor civile și urmează a fi examinat de către instanța de judecată.

17. În asemenea circumstanțe, instanța de apel a constatat că, de către Comisia APL din s. Chircăiești, în cadrul cercetării la fața locului și conform actului echipei funciare din cadrul Consiliului local Chircăiești din data de 26 noiembrie 2018 s-a stabilit cert că Victor Pascaru a discuit 0,50 ha de teren de lucernă, care se afla în sectorul 2712123 și a semănat grâu (menționi în sectoarele 2712122-2712125 nu coincid numerele cadastrale a deținătorilor de teren cu ceia ce ține în realitate, deoarece terenurile au fost împărțite după listele din anul 1994, dar titlurile deținătorilor de teren au fost înmânate în anii 2002-2003).

18. Mai mult, potrivit actului nr. 99 din data de 05 decembrie 2018 eliberat de Direcția Agricultură și Alimentație, este indicat cert că în urma discuirii acestei lucerne paguba pricinuită reclamantului este în sumă de 9800 lei. Astfel, s-a notat că mărimea prejudiciului a fost stabilită în baza constatărilor făcute de organul constatator și anume Direcția Agricultură și Alimentație, în urma ieșirii și cercetării la fața locului de către Comisia APL din s. Chircăiești.

19. Cât privește cerința privind compensarea cheltuielilor de judecată, instanța de apel a făcut trimitere la art. 90 lit. c) și l) și art. 94 alin.(1) și (3) Cod de procedură civilă și a subliniat că instanța de fond corect a dispus încasarea cheltuielilor de judecată cu titlu de taxă de stat pentru înaintarea acțiunii în judecată proporțional părții admise din pretențiile înaintate în sumă de 294 lei și suma de 100 (una sută) lei, cu titlu de cheltuieli de citare publică.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE RECURS

20. În data de 05 mai 2023 Victor Pascaru reprezentat de avocatul Ion Oboroceanu a depus recurs împotriva deciziei instanței de apel din 15 decembrie 2022(f.d. 171-172).

ARGUMENTELE RECURSULUI

21. Recurentul nu este de acord cu soluția instanței de apel, o consideră neîntemeiată, nemotivată, contrară circumstanțelor de fapt și de drept stabilite de instanța de judecată și pasibilă de a fi casată din următoarele considerente.

22. Astfel, recurentul a afirmat că Curtea de Apel Chișinău nu a cercetat complet și obiectiv probele prezentate, nu a ținut cont de faptul că potrivit informațiilor prezentate de Primăria satului Chircăiești, raionul Căușeni, entitate responsabilă de evidența terenurilor din localitate, expres a indicat despre faptul că terenurile agricole cu nr. cadastrale XXXXX, ce aparțin cu drept de proprietate lui Piotr Damaschin nu corespund cu terenurile de lucernă care au fost prelucrate de Victor Pascaru, deci susține că nu a cauzat nimănui pretinsul prejudiciu material.

23. La fel, recurentul a subliniat că terenurile indicate de reclamanti sunt luate în arendă și prelucrate de către dumnealui conform contractelor, fapt cunoscut de către instanțele de judecată.

24. Cu referire la faptul că instanțele de judecată au invocat actul emis de Comisia în componența inginerului cadastral, șefului de post și secretarul Consiliului sătesc Chircăiești, recurentul consideră că acest act este întocmit de persoane fără competențe și abilități legale. Este un act neclar și incomplet. Nu conține numerele cadastrale a terenurilor care au fost prelucrate de Victor Pascaru și anume faptul că terenurile prelucrate de către dumnealui le deține în baza contractului de arendă și proprietari sunt alte persoane și nu reclamanta Aurelia Bargan.

25. Subsecvent, recurentul nu este de acord cu informația prezentată de către Direcția economie, construcții și infrastructură din cadrul Aparatului președintelui raionului Căușeni potrivit căreia prejudiciul cauzat reclamantei constituie 9800 lei, or, nu este concretizat despre modalitatea calculării și competențele acestei Direcții de a elibera asemenea informație. În decizia recurată nu este indicat numărul și data eliberării informației, deci, potrivit recurentului s-a eliberat contrar legii.

26. Reieșind din cele menționate, recurentul a afirmat că circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei nu au fost constatate și elucidate pe deplin de către instanțele de judecată. Deci, consideră că instanța de apel a interpretat eronat legea și din acest motiv decizia din 15 decembrie 2022 urmează a fi casată, cu emiterea unei hotărâri prin care acțiunea depusă de Aurelia Bargan să fie respinsă.

POZIȚIA INTIMATULUI

27. În data de 12 iunie 2023, Aurelia Bargan a depus referință pe marginea recursului, prin care a menționat că hotărârile instanțelor ierarhic inferioare au fost adoptate în limitele competenței, reieșind din temeiul și obiectul acțiunii cu aplicarea corectă a legii materiale care guvernează raportul juridic litigios. Astfel, a solicitat declararea inadmisibilității recursului declarat de Victor Pascaru împotriva deciziei din 15 decembrie 2022 (f.d. 178-180).

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

28. Art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă:

„Recursul este admis dacă: a) interpretarea legii din hotărârea contestată este contrară jurisprudenței uniforme a Curții Supreme de Justiție; b) prin admiterea recursului, se schimbă sau se consolidează jurisprudența Curții Supreme de Justiție; c) a fost admis neîntemeiat un apel introdus tardiv sau a fost respins ca fiind tardiv un apel depus în termen; d) hotărârea sau decizia vizează drepturile persoanei care nu a fost atrasă în proces; e) hotărârea sau decizia este arbitrară ori se bazează în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor; f) instanța nu a fost compusă potrivit legii sau hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.”

29. Art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă:

„Recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.”

30. Art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă:

„Instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.”

31. Art. 1398 alin. (1) din Codul civil (în vigoare la data de 26.11.2018):

„Cel care acționează față de altul în mod ilicit, cu vinovăție este obligat să repare prejudiciul patrimonial, iar în cazurile prevăzute de lege, și prejudiciul moral cauzat prin acțiune sau omisiune.”

MOTIVAREA INSTANȚEI

32. Cu referire la termenul de declarare a recursului, prevăzut la art. 434, alin. (1) din Codul de procedură civilă instanța de recurs reține, că decizia contestată a fost pronunțată în data de 15 decembrie 2022, expediată recurentului, prin intermediul poștei electronice, în data de 09 martie 2023 potrivit extrasului din poșta electronică (f.d. 167-168). Astfel, recursul declarat de Victor Pascaru reprezentat de către avocatul Ion Oboroceanu în data de 05 mai 2023 este depus în termen.

33. Studiind materialele dosarului, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră recursul declarat de Pascaru Victor, reprezentat de avocatul Oboroceanu Ion, întemeiat și care urmează a fi admis, cu casarea deciziei instanței de apel și remiterea cauzei la rejudecare în instanța de apel.

34. Completul de judecată consideră imperioase dezideratele Curții Europene a Drepturilor Omului reținute în cauza Zubac v. Croația (hotărârea din 5 aprilie 2018) potrivit cărora, din moment ce preeminența dreptului constituie un principiu fundamental al democrației și al Convenției, nu putea exista nici o așteptare, în baza

Convenției sau de altă natură, potrivit căreia Curtea Supremă trebuia să ignore sau să nu aibă în vedere nereguli procedurale evidente.

35. Recapitulând esența litigiului, în scopul verificării aplicării corecte a dreptului material și procedural, instanța de recurs reține starea de fapt constată de instanțe și confirmată de părți.

36. Astfel, potrivit Titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren, numitei Damaschin Valentina i-a fost atribuit în proprietate un teren cu suprafața de 0,2542 ha, având numărul cadastral XXXXX (f.d. 7). De asemenea, conform Titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren, numitului Damaschin Petru i-a fost repartizat în proprietate un teren cu suprafața identică de 0,2542 ha, cu numărul cadastral XXXXX (f.d. 8).

37. Datele din cadastrul bunurilor imobile atestă că Bargan Aurelia și-a înregistrat dreptul de proprietate asupra terenurilor mai sus menționate la data de 9 ianuarie 2019, în baza certificatului de moștenitor nr. 8732 din 28 decembrie 2018.

38. La 4 martie 2019, Bargan Aurelia a sesizat instanța de judecată, invocând faptul că, la data de 26 noiembrie 2018, pârâtul ar fi prelucrat ilegal cele două loturi de teren ce i-ar aparține, discuind o suprafață de 0,50 ari cultivată cu lucernă și semănând grâu. Reclamanta a pretins că prin acțiunile lui Pascaru Victor i-ar fi fost cauzat un prejudiciu material în cuantum de 9.800 lei.

39. În susținerea acestor afirmații, reclamanta a anexat un Act de constatare a împrejurărilor de fapt din 26 noiembrie 2018, din care rezultă că o comisie formată din Untu Valentina – inginer cadastral, Bunduchi Vadim – polițist de sector și Glavațchi Victoria – secretar al Consiliului sătesc Chircăiești, deplasându-se la fața locului, ar fi constatat prelucrarea ilegală de către Pascaru Victor a unei suprafețe de 0,50 ari de teren din sectorul 2712123.

40. Reținând acest act de constatare, instanțele ierarhice inferioare au încasat de la Pascaru Victor în beneficiul lui Bargan Aurelia prejudiciul material în mărime de 9800 lei.

41. Însă, prin răspunsul nr. 09/2 din 13 ianuarie 2020, Primăria satului Chircăiești a comunicat că, în urma măsurărilor masive efectuate în anul 2000, au fost identificate erori în procesul de înregistrare a terenurilor, menționând că, în sectoarele 2712122, 2712123, 2712149 și 2712150, aproximativ 90% dintre terenurile deținătorilor nu corespund cu terenurile din titlurile de proprietate (f.d. 30).

42. Prin confirmarea din 22 noiembrie 2021, aceeași autoritate publică a precizat că terenurile cu numerele cadastrale XXXXX nu constituie terenurile cultivate cu lucernă pretins prelucrate de Pascaru Victor (f.d. 97).

43. În continuare, prin răspunsurile suplimentare ale Primăriei din 14 septembrie 2022, precum și din declarația martorului Glavațchi Serghei, se indică că terenurile efectiv prelucrate de Pascaru Victor sunt cele cu numerele cadastrale XXXXX (f.d. 147–148).

44. Prin urmare, înscrisurile menționate probează împrejurări contrare celor reținute de instanță. În contextul erorilor admise în procesul de înregistrare masivă a terenurilor din anii 2000, confirmate de Primăria Chircăiești (f.d. 30), instanța era

obligată să analizeze și să clarifice dacă anume cele două terenuri ce aparțin reclamantei cu numerele cadastrale XXXXX au fost prelucrate ilegal de către pârât, aspect care nu rezultă din concluziile instanței de apel.

45. Așadar, în urma examinării recursului formulat împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că instanța de apel a realizat o apreciere superficială și incompletă a circumstanțelor de fapt ale cauzei.

46. Instanța de apel nu a oferit o apreciere detaliată și temeinică a circumstanțelor cauzei. În special, instanțele nu au clarificat cu certitudine care dintre terenurile menționate au fost efectiv prelucrate de Pascaru Victor și dacă terenurile cu numerele cadastrale XXXXX, care aparțin reclamantei, au fost anume acelea afectate de lucrările efectuate de pârât. Aceste aspecte sunt esențiale pentru stabilirea răspunderii și a prejudiciului material, iar instanțele trebuiau să efectueze o analiză mai riguroasă a dovezilor și să aprecieze în mod corect circumstanțele de fapt.

47. În absența unor constatări factuale și juridice clare, nu se poate stabili cu certitudine existența tuturor elementelor răspunderii delictuale prevăzute de art. 1398–1424 din Codul civil în vigoare la data presupusei faptei ilicite. Întrucât, răspunderea delictuală presupune patru condiții esențiale:

- Fapta ilicită – Este necesar să se stabilească clar dacă Pascaru Victor a efectuat lucrări ilegale pe terenurile ce aparțin reclamantei, având în vedere contradicțiile între documentele cadastrale și măsurători.
- Prejudiciul efectiv – Trebuie demonstrat că acțiunile pârâtului au cauzat un prejudiciu real și verificabil reclamantei. În lipsa clarificării terenului afectat, prejudiciul invocat nu poate fi considerat fondat.
- Legătura de cauzalitate – Este esențial să se stabilească dacă lucrările efectuate de pârât au provocat efectiv prejudiciul reclamantei. Dacă terenurile nu corespund cu cele indicate, legătura de cauzalitate este incertă.
- Vinovăția autorului – Instanțele trebuie să aprecieze dacă Pascaru Victor a acționat cu intenție sau din neglijență. Lipsa unei clarificări asupra contextului poate face imposibilă stabilirea vinovăției.

48. În concluzie, fără o clarificare a acestor aspecte, nu se poate stabili existența răspunderii delictuale.

49. La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să stabilească cu strictețe circumstanțele de fapt, inclusiv să stabilească în concret fapta prejudiciabilă, pretins comisă de Pascaru Victor și respectiv vinovăția acestuia, ulterior să determine după caz cuantumul prejudiciului material cel pentru încasare.

50. Drept urmare, Curtea Supremă de Justiție consideră necesară casarea deciziei din 15 decembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău și, reținând că erorile de apreciere a circumstanțelor de fapt, nu pot fi corectate de instanța de recurs, se trimite cauza la rejudecare în instanța de apel pentru o soluționare completă și temeinică în conformitate cu legislația aplicabilă.

51. Începând cu 27 decembrie 2024, a intrat în vigoare Legea nr. 135 din 13 iunie 2024, care modifică Legea nr. 76 cu privire la reorganizarea instanțelor

judecătorești din 21.04.2016 și prevede revizuirea hărții judiciare și reorganizarea instanțelor judecătorești din Republica Moldova. Conform noilor prevederi, au fost efectuate schimbări importante în organizarea curților de apel și a judecătoriilor din circumscriptiile acestora astfel că, Curtea de Apel Chișinău a fost redenumită în Curtea de Apel Centru.

52. Ținând cont de cele expuse și în temeiul art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă:

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Admite recursul declarat de Pascaru Victor reprezentat de avocatul Oboroceanu Ion.

Casează integral decizia din 15 decembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Damaschin Piotr, Bargan Aurelia împotriva lui Pascaru Victor cu privire la repararea prejudiciului material și încasarea cheltuielilor de judecată.

Restituie cauza spre rejudecare la Curtea de Apel Centru în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președinte

Stela Procopciuc

Judecători

Oxana Parfeni

Diana Stănilă